

Yükseköğretim
Kalite Kurulu

Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri ve Değerlendirme Rehberi 2020

Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri ve Değerlendirme Rehberi 2020

Giriş

Bu rehberin amacı, yükseköğretim kurumlarımızın Covid 19 Pandemisiyle birlikte hayata geçirdikleri Uzaktan/Karma Eğitim uygulamalarına ilişkin kalite güvencesi süreçlerinin değerlendirilmesine ışık tutmaktır. Bu doğrultuda *“Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri ve Değerlendirme Rehberi 2020”*den YÖKAK dış değerlendiricileri ile yükseköğretim kurumlarımızın ilgili komisyon ve birimlerinin yararlanması beklenmektedir.

Gerekçe

Yükseköğretim sistemimizde yaşamakta olduğumuz yeni normalleşme sürecinde yükseköğretim kurumlarımızdan beklenen; eğitim hizmetlerinin öğrencilere kazandırmayı taahhüt ettikleri öğrenme çıktılarından (bilgi beceri ve yetkinlikler) taviz vermeden sağlıklı biçimde uzaktan eğitim ortamlarına taşınmalarıdır. Karma eğitim olarak da adlandırabileceğimiz bu yeni süreç birtakım gereklilikleri beraberinde getirmektedir.

Bu noktada ilk gereklilik; yükseköğretim kurumunun eğitim-öğretim ihtiyaçlarına tümüyle cevap verebilen, kampüs içinden yönetilebilen ve kayıtlarını yine kampüs içinde saklayabilen, tüm ilgiler için kullanıcı dostu ve ergonomik olan, kurumun diğer bilgi yönetim sistemleriyle uyumlu ve entegre biçimde çalışabilen, eş zamanlı ve eş zamansız öğrenme olanaklarının yanı sıra, zenginleştirilmiş (çoklu ortam) içerik geliştirme, ölçme değerlendirme, hizmet içi eğitim, öğrenci topluluğu oluşturma ve yönetme gibi modüllerde barındıran bir öğrenme yönetim sistemine sahip olmasıdır.

İkinci gereklilik; kurumun öğretim elemanı ve öğrencilerinin uzaktan eğitim ortam ve kaynaklarına erişim durumlarını izlemesi ve en azından sistemsal sorunlara çözüm üretmesidir. Bu noktada uzaktan eğitim hizmetleri içerisinde ilgililere canlı ve eş zamansız teknik destek sağlanması da önem kazanmaktadır.

Üçüncü gereklilik; kurumun kazandırmayı hedeflediği öğrenme çıktıları ve yetkinlikler temelinde, teorik ve uygulamalı dersleri gözeterek uzaktan eğitim süreçleri için olası öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine karar vermesi ya da ihtiyacına özgü (hibrit) yaklaşımlar geliştirmesidir.

Dördüncü gereklilik; öğretim elemanlarının gerek öğrenme yönetim sisteminin kullanımı gerekse uzaktan eğitim sürecine ilişkin içerik geliştirme süreçleri, öğretim yaklaşım/yöntemleri ve değerlendirme yöntemleri konusundaki yetkinliklerinin artırılmasıdır.

Beşinci gereklilik; karma eğitim sürecinde uzaktan ve yüz yüze ortamlarda kazandırılacak öğrenme çıktılarının yapılandırılmasının ağırlıklı olarak bölüm bazında yürütülmesidir. Bu durum, uzaktan eğitim sisteminin geneli için de bölümler arası farklılıkları yönetebilecek bir esnekliği beraberinde getirmektedir.

Altıncı gereklilik ise; uzaktan eğitim süreçleri içerisindeki tüm etkileşim ve paylaşım süreçlerine ilişkin bilgi güvenliği ve etik gereklerinin sağlanmasıdır.

Bu gereklilikler ışığında düzenli uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin değerlendirme ölçüt ve soruları, **YÖKAK Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Ölçütleri** altında aşağıdaki şekilde gruplanmış olup ek raporun bu sorulara yanıt verecek şekilde hazırlanması beklenmektedir.

A. Kalite Güvencesi Sistemi

Ölçüt: Misyon ve Stratejik Amaçlar

Alt Ölçüt: Misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedefler

Kurumun uzaktan/karma eğitim etkinliklerinin iyileştirilmesine dönük stratejik amaç ve hedefleri bulunmalıdır. Bu amaç ve hedeflerin belirlenme yöntemleri izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama:

Yükseköğretim kurumlarımızdan beklenen gerek uzaktan eğitim hizmetlerinin niteliğini geliştirici gerekse uzaktan eğitim olanaklarıyla örgün eğitim hizmetlerinin niteliğini arttırıcı stratejik amaç ve hedefler belirlemeleridir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında tanımlanmış misyon, vizyon, stratejik amaçlar bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında tanımlanmış misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedefleri bulunmaktadır. Ancak bunları gerçekleştirmek amacıyla yapılan uygulamalar bulunmamaktadır veya mevcut uygulamalar tüm alanları ve/veya birimleri kapsamamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında stratejik amaçları ve hedefleri doğrultusunda kurumun tamamında yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak stratejik planın izlenmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmamıştır ve/veya stratejik plan ve/veya herhangi bir karar alma sürecinde kullanılmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında stratejik amaçlar ve hedefler doğrultusundaki tüm birimleri ve alanları kapsayan uygulamalar sistematik olarak ve kurumun iç kalite güvencesi sistemi ile uyumlu olarak izlenmekte ve paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında stratejik amaç ve hedefleri gerçekleştirmek üzere yapılan olgunlaşmış, sürdürülebilir uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; kurumun bu hususta kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Stratejik planın uzaktan/karma eğitimle ilgili kısımları.
- Uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin stratejik hedefler.
- Uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin stratejik hedef belirleme toplantılarına ait kanıtlar.
- Stratejik plan uygulamalarına ilişkin paydaş toplantılarına ait kayıtları.

Alt Ölçüt: Kalite güvencesi, eğitim öğretim, araştırma geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi politikalar

Kurumun bir uzaktan/karma eğitim politikası bulunmalıdır. Uzaktan eğitim politikası geliştirme etkinlikleri izlenmeli ve iyileştirilmelidir. Uzaktan eğitim politikası yoksa mevcut politika belgelerinde uzaktan eğitimle ilişki kurulmalıdır.

Açıklama: Yükseköğretim kurumları uzaktan eğitim olanaklarını fırsat olarak göyerek, öğrenci merkezli, yetkinlik temelli, öğrenci ve öğretim elemanı açısından kullanıcı dostu sürdürülebilir politikalar tanımlamalıdır. Bu politika uzaktan eğitim hizmetlerinin örgün eğitim hizmetleriyle aynı standardı korumasını garanti altına almalı, kurumun gelen eğitim öğretim politikasıyla uyumlu olmalı, iç kalite güvence sistemiyle entegre biçimde izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Kurum Pandemi döneminin getirdiği “Örgün süreçleri uzaktan ortamlara nasıl aktarıyoruz?” bakışından “Uzaktan olanaklardan yararlanarak eğitim vizyonumuzu nasıl daha ileriye taşıyoruz?” bakışına geçmelidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin olarak kurumda tanımlı herhangi bir politika bulunmamaktadır.	Kurumda uzaktan eğitim süreçleri için (eğitim-öğretim politikaları içerisinde) tanımlı politikalar bulunmaktadır. Ancak bu politikalar herhangi bir planlama veya karar alma süreçlerinde kullanılmamaktadır.	Uzaktan eğitim süreçlerinin tümünde tanımlı politikalar doğrultusunda yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarını izlemek için gerekli mekanizmalar bulunmamaktadır.	Uzaktan eğitim politikalarının kurumun diğer faaliyet alanlarına (kalite güvencesi sistemi, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı, yönetim sistemi) ilişkin kurumsal politikalarla ilişkileri kurulmuş ve politikadaki bu bütüncül yapı iç kalite güvence sistemini yönlendirmektedir; sonuçlar izlenmekte ve paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan eğitim politikaları doğrultusunda olgunlaşmış, sürdürülebilir ve kurumun tamamı tarafından benimsenmiş uygulamalar geliştirilmiştir. Bunlar uzaktan eğitime ilişkin karar alma süreçlerinde esas alınmaktadır. Bu uygulamalar içerisinde kuruma özgü ve yenilikçi birçok uygulama bulunmakta, uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan eğitim politika belgeleri.
- Uzaktan eğitim politikalarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine paydaş katılımını gösteren belgeler.
- Uzaktan eğitim politikalarının paydaşlara duyurulduğuna ilişkin kanıtlar.
- Uzaktan eğitim politikalarına ilişkin izleme raporları.
- Uzaktan eğitim politikalarına özgü performans göstergeleri.

Alt ölçüt: Kurumsal performans yönetimi

Kurumsal performans yönetiminde uzaktan eğitim performansının irdelenmesi için bir yapı planlanmalıdır. Bu plan uygulanmalı, izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Kurumlar uzaktan eğitim için hedefler ve performans göstergelerini tanımlamalı, uzaktan eğitim sisteminin performansı yüz yüze eğitim süreçleriyle karşılaştırılarak izlenmeli ve iyileştirmeler yapılmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin performans bir yönetimi uygulaması ve stratejik planla uyumlu olarak tanımlanmış performans göstergeleri bulunmamaktadır.	Kurumda uzaktan eğitim süreçlerinin performansı izlemek üzere bazı göstergeler ve mekanizmalar tanımlanmıştır. Ancak bu göstergeleri izlemek üzere yapılan uygulamalar bulunmamaktadır veya mevcut uygulamalar tüm süreçleri kapsamamaktadır.	Uzaktan eğitim süreçlerinin tümüyle ilişkili olarak performans göstergeleri ve anahtar performans göstergeleri belirlenmiştir. Ancak bu göstergelerin izlenmesi sistematik olmayan ve uzaktan eğitimin tüm bileşenlerini kapsamayan şekilde yapılmaktadır.	Uzaktan eğitim süreçleriyle ilişkili tüm performans göstergeleri sistematik ve kurumun iç kalite güvencesi sistemi ile uyumlu olarak izlenmektedir. Elde edilen sonuçlar paydaşlarla birlikte değerlendirilerek karar almalarda kullanılmakta ve performans yönetimine ilişkin önlemler alınmaktadır.	Uzaktan eğitim süreçleri için kurumsal amaçlar doğrultusunda, olgunlaşmış ve sürdürülebilir kurumsal performans yönetimi tamamen benimsenmiştir. Kuruma özgü ve yenilikçi uygulamalar bulunmakta, uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin performans göstergeleri.
- Anahtar performans göstergeleri
- Performans göstergelerinin gerçekleşme durumuna ilişkin raporlar.
- Uzaktan eğitim performansına izleme ve iyileştirme raporları.

B. Eğitim ve Öğretim

Ölçüt: Programların Tasarımı ve Onayı

Alt Ölçüt: Programların tasarımı ve onayı

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenme çıktılarının ve gerekli öğretim süreçlerinin yapılandırılmasında bölüm bazında dikkate alınan ilke ve kurallar bulunmalıdır. Programların tasarımı ve onayı süreçleri ile uzaktan eğitim sistemi, alanlar/bölmeler arasında ortaya çıkabilecek yüz yüze ve uzaktan eğitim gereksinimi farklılıklarını karşılayabilecek esnekliğe sahip olmalıdır. Bu kapsamda faaliyetler yürütülmeli, izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Karma eğitim anlayışı içerisinde bir programın ne kadarının yüz yüze ne kadarının uzaktan süreçlerle yürütüleceği; kazandırılması hedeflenen yeterliklerin bir başka ifadeyle kazanımların düzeyi bölüm bazında verilebilecek bir karardır.

Program düzeyinde bir çevrimiçi/yüz yüze ders oranı belirlenirken programın yeterliliklerin hangi eylemlerle kazandırılacağı (yeterlik-ders-öğretim yöntemi matrisleri) ve bu eylemlerin hangi eğitim türüyle mümkün olacağı belirlenmelidir. Örneğin; teorik ağırlığı daha fazla olan bir ders/modülün çevrimiçi oranı daha yüksek olmalıdır.

Kurumlarımızın sahip olduğu karma eğitim sistemi uzaktan ve örgün ders oranları bakımından farklılıkları destekleyebilecek esneklikte olmalıdır. Bölümlerin kararları doğrultusunda yeterli düzeyde sosyal mesafesi bulunan yüz yüze eğitim ortamı ve yine yeterli düzeyde çevrimiçi öğretim olanağı sağlanmalıdır. Bu doğrultuda gerekiyorsa fiziksel mekanlar günün daha geniş bir kısmında kullanıma açılmalı, çevrimiçi eğitim hizmetlerinin bant genişliği artırılmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı ve sistematik süreçler bulunmamaktadır.	Kurumda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı ve sistematik süreçler bulunmaktadır. Ancak bu süreçler tüm alanları/programları kapsamamaktadır.	Kurumda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı süreçler doğrultusunda uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Paydaşların katılımıyla uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin uygulamalar sistematik olarak izlenmekte ve paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Paydaşların katılımıyla uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin sürdürülebilir ve olgunlaşmış uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; bu kapsamda kurumun kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmaktadır ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma program tasarımı ve onayı için kullanılan tanımlı süreçler.
- Uzaktan/karma program tasarımında bölüm bazlı esneklik uygulamalarına ilişkin kanıtlar.
- Paydaş katılımına ilişkin kanıtlar.

Alt Ölçüt: Ölçme ve değerlendirme

Uzaktan eğitim sistemi yeterli temelli bir ölçme ve değerlendirme alt sistemine sahip olmalıdır. Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde sınav güvenliğini sağlamak için (uzaktan ve örgün sınavlarda) tedbir alınmalıdır. Tüm bu etkinlikler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim sistemi, karma eğitim sisteminin bir alt bileşeni olarak örgün ölçme değerlendirme sistemiyle bütünleşebilen ve uzaktan eğitim süreçlerinin imkân ve sınırlarını gözeterek (zaman ve mekândan bağımsız sınav yapabilme, görsel, işitsel ve video tabanlı performans ödevi oluşturabilme, erişim kısıtları, yetkinlik kısıtları vb.) bir uzaktan ölçme ve değerlendirme alt sistemine sahip olmalıdır.

Ülkemizde sınav notunun belirleyiciliği göz önüne alınarak, yükseköğretim kurumları koşullar elverdiği ölçüde sınavlarını yüz yüze yapmayı tercih etmelidir. Gerek uzaktan gerekse yüz yüze sınavlarda sınavın sağlıklı biçimde gerçekleştirilmesine yönelik tedbirleri alınmalıdır. Bununla birlikte uzaktan sınavlarda kopya ve aşırmanın engellenmesi (çeşitli güvenlik yazılımlarıyla), performans ödevlerinin öğrenci tarafından yapılmasının izlenmesi, yüz yüze sınavlar için sosyal mesafenin korunması, kimlik kontrolünün elektronik olarak gerçekleştirilmesi gibi tedbirler oldukça önemlidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumdaki hiçbir uzaktan/karma programda yeterlilik temelli ölçme ve değerlendirme yaklaşımı bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma programlarda yeterlilik temelli ölçme ve değerlendirme sisteminin tasarımı bulunmaktadır. Ancak bu tüm programları kapsamamaktadır.	Uzaktan/karma programlarda yeterlilik temelli ölçme ve değerlendirme sisteminin tasarımı tüm programları kapsamaktadır ve tasarımın uygulanmasından bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak tasarlanan bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Uzaktan/karma programlarda tasarlanan ölçme ve değerlendirme sistemine ilişkin uygulamalardan elde edilen bulgular sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma programlarda kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde tasarlanan ölçme ve değerlendirme sistemi, kurumun tamamında benimsenmiştir. Bu kapsamda kurumun kendine özgü, yenilikçi ve diğer kurumlar tarafından örnek alınan bazı uygulamaları bulunmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Kurumun uzaktan/karma ölçme değerlendirme sistemi.
- Uzaktan/karma ölçme değerlendirmelerin geçerlik ve güvenilirliğini güvence altına almaya dönük mekanizmalar.
- Uzaktan eğitim sistemi içerisinde kullanılan elektronik soru bankası, sınav oluşturma ve uygulama mekanizmaları.
- Uzaktan/karma ölçme değerlendirme süreçlerine ilişkin sınav güvenliği mekanizmaları.

Ölçüt: Öğrenci Kabulü ve Gelişimi

Alt Ölçüt: Diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılması

Uzaktan/karma eğitim yoluyla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin kriterler ve süreçler belirlenmelidir. Bunlara ilişkin izleme ve iyileştirme faaliyetleri yürütülmelidir.

Açıklama: Kurumda farklı örgün, uzaktan, açık; formal ya da informal yollarla elde edilen yeterliliklerin tanınmasına ve teşvik edilmesine ilişkin mekanizmalar bulunmalıdır. Uygulamalar sistematik olarak izlenmekte ve iyileştirilmektedir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılması kriterleri ve süreçleri tanımlanmamıştır.	Kurumda uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin, yayımlanarak kamuoyu erişimine açılmış tanımlı kriterler ve süreçler vardır. Ancak bu durum ve uygulamalar kurumdaki tüm programları kapsamamaktadır.	Uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin açık, anlaşılır, kapsamlı ve tutarlı şekilde tanımlanmış kriterler ve süreçler tüm programlarda uygulanmaktadır. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin uygulamalardan elde edilen bulgular, sistematik olarak izlenerek paydaşlarla birlikte değerlendirilmekte ve izlem sonuçlarına göre önlem alınmaktadır.	Uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin olarak kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yürütülen olgunlaşmış uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma eğitim yoluyla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin kriterler ve tanımlı süreçler.

Ölçüt: Öğrenci Merkezli Öğrenme Öğretme ve Değerlendirme

Alt Ölçüt: Öğretim yöntem ve teknikleri

Uzaktan/karma eğitim süreçlerine özgü olarak belirlenmiş öğrenme yöntem ve yaklaşımları bulunmalıdır. Bu yöntemler bireysel farklılıkları, engelleri ya da erişim kısıtlarını gözlemelidir. Bu faaliyetler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim, doğası gereği, yüz yüze eğitimde ağırlıklı olarak kullanılan sunuş stratejisinden daha farklı öğretim yaklaşım ve yöntemlerini gerekli kılmaktadır. Bu noktada öğrenci motivasyon, ilgi ve bağlanmasını (engagement) canlı tutmanın en önemli yolu öğrenciyi merkeze alan ve uzaktan eğitime uygun olan dönüştürülmüş/ters yüz edilmiş öğrenme (flipped learning), proje, problem ya da senaryo tabanlı öğrenme gibi yöntemlerin tercih edilmesidir.

Uzaktan eğitime unutulmaması gereken bir unsur da öğrenci etkileşiminin sağlanmasıdır. Bu noktada yüz yüze eğitimde öğrencilerin kütüphane, kantin ya da sınıfta ders dışı zamanlarda ancak derslerle ilgili olarak yürüttükleri tartışmaların uzaktan süreçlere taşınabilmesi için çevrimiçi öğrenme topluluklarından (forumlar, bloglar, sosyal ağ uygulamaları vb.) yararlanılmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde öğrenci merkezli yaklaşımlar bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde öğrenci merkezli yaklaşımlar uygulanmasına yönelik planlamalar vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm alanları kapsamayan uygulamalar vardır.	Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde; uzaktan/karma eğitime uygun, aktif ve etkileşimli öğrenci katılımını sağlayan güncel, disiplinlerarası çalışmaya teşvik eden ve araştırma/öğrenme ve öğrenci odaklı öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde; uzaktan/karma eğitime uygun, aktif ve etkileşimli öğrenci katılımını sağlayan güncel, disiplinlerarası çalışmaya teşvik eden ve araştırma/öğrenme ve öğrenci odaklı öğretim uygulamalarından elde edilen bulgular sistematik olarak izlenerek paydaşlarla birlikte değerlendirilmekte ve izlem sonuçlarına göre önlem alınmaktadır.	Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde; kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yürütülen öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin olgunlaşmış uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- *Uzaktan eğitime özgü öğretim materyali geliştirme ve öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin ilkeler, mekanizmalar.*
- *Uzaktan/karma öğretimde aktif ve etkileşimli yöntemlere ilişkin uygulamalar.*
- *Uzaktan/karma öğretimde öğrenci katılımı ve etkileşimi arttırmaya yönelik mekanizmalar.*

Alt Ölçüt: Ölçme ve değerlendirme

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde kullanılmak üzere belirlenmiş ölçme-değerlendirme yöntem ve yaklaşımları olmalıdır. Değerlendirme biçim ve araçları öğrencilerin erişim farklılıklarını kapsayacak biçimde çeşitlendirilmelidir. Tüm bu faaliyetler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim süreci öğretim yönteminde olduğu gibi ölçme-değerlendirme yaklaşımında da farklılıkları beraberinde getirmektedir. Bu süreçte kurumlar öğrenci merkezli öğretim yöntemlerine paralel olarak, sonuç değerlendirmenin yanında zamana yayılmış performans değerlendirmeye ve öğrenci ürünlerine ve portfolyolara doğru da bir esneklik geliştirmelidir. Öğrencilerin uzaktan sınavları kendilerine uygun zamanlarda alabilmesine, öğrenci ürünleri ve bunların gelişimsel bir seyirle izlenmesine ağırlık verilmelidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan/karma programlarda öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin planlamalar veya tanımlı süreçleri bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma programlarda tasarlanmış olan öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin planlamalar ve tanımlı süreçler vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm programları kapsamayan uygulamalar vardır.	Uzaktan/karma programlarda öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin uygulamalar vardır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Uzaktan/karma programlarda öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin olgunlaşmış uygulamalardan elde edilen bulgular, sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma programlarda kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yürütülen öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin olgunlaşmış uygulamalar benimsenmiştir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma eğitimde öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan tanımlı süreçler.
- Uzaktan/karma dersler için öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek üzere kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri.
- Öğretim üyelerinin kullanımına sunulan ölçme aracı çeşitliliği.
- Bu araç türlerinin kullanımını düzenleyen yönergeler.
- Farklı ölçme araçlarının kullanımına ilişkin kullanılabilirlik ve iyileştirme raporları.

Alt Ölçüt: Öğrenci geri bildirimleri

Kurumun uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak öğrenci geri bildirim alma yöntemleri bulunmalıdır. Bu yöntemler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi noktasında oldukça önemli bir yol gösterici öğrenci geri bildirimleridir. Bununla birlikte bu süreçte sadece anketlerle veri toplamak yeterli değildir. Geri bildirim elde etme yolları birebir ve odak grup görüşmeleri gibi yöntemlerle zenginleştirilmelidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenci geri bildirimlerinin alınmasına yönelik mekanizmalar bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenci geri bildirimlerinin (ders, dersin öğretim elemanı, uzaktan eğitim ortamı, diploma programı, hizmet ve genel memnuniyet seviyesi, vb.) alınmasına ilişkin mekanizmalar oluşturulmuştur. Ancak hiç uygulama yoktur veya tüm birimleri kapsamayan uygulamalar vardır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenci geri bildirimleri (ders, dersin öğretim elemanı, uzaktan eğitim ortamı, diploma programı, hizmet ve genel memnuniyet seviyesi, vb.) sistematik olarak (her yarıyıl ya da her akademik yılsonunda) alınmaktadır. Ancak alınan geri bildirimler iyileştirmeye yönelik karar alma süreçlerinde kullanılmamaktadır.	Tüm uzaktan/karma programlarda tüm öğrenci gruplarının geri bildirimlerinin alınmasına ilişkin uygulamalardan (geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmış, farklı araçlar içeren) elde edilen bulgular, sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçleri için kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yürütülen öğrenci geri bildirimlerinin alınmasına ilişkin olgunlaşmış uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma eğitim süreçleri için tanımlı öğrenci geri bildirim mekanizmaları.
- Anık ve geniş zamanlı memnuniyet ölçüm araçları.
- Kullanılan memnuniyet ölçüm yöntemi ve aracı türleri.
- Uzaktan/karma eğitim süreçleri için öğrenci geri bildirimleri kapsamında gerçekleştirilen iyileştirmelere ilişkin uygulamalar.
- Öğrencilerin uzaktan/karma eğitim süreçleri için karar alma mekanizmalarına katılımı örnekleri.

Ölçüt: Öğretim Elemanları

Alt ölçüt: Öğretim yetkinliği

Öğretim elemanlarının uzaktan/karma eğitim süreçlerine dönük teknik ve pedagojik yetkinlikleri arttırılmalıdır. Yetkinlik geliştirmede süreklilik sağlanabilmelidir. Bu etkinlikler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim süreçleri alan ve pedagoji bilgisinin yanı sıra teknoloji bilgisini de gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda kurumlarımızdan öğretim elemanlarının teknolojik ve pedagojik (teknopedagojik) yeterliklerini sürekli biçimde geliştirmek için tedbirler almaları beklemektedir.

Bu doğrultuda uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğretim elemanı yetkinliğini arttırmaya dönük bir hizmet içi eğitim programı; öğrenme yönetim sisteminin kullanımı, uzaktan öğretim yaklaşım ve yöntemleri, uzaktan ölçme-değerlendirme yöntemleri, dijital içerik hazırlama ve yayınlama süreçleri, ayrıca telif hakları ve etik gibi boyutları kapsamalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim yetkinliğini geliştirmek üzere planlamalar bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan elemanlarının yenilikçi yaklaşımlar, materyal geliştirme, yetkinlik kazandırma ve kalite güvence sistemi gibi öğretim yetkinliklerinin geliştirilmesine ilişkin planlar bulunmaktadır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm birimleri kapsamayan bazı uygulamalar (eğiticilerin eğitimi etkinlikleri) bulunmaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim yetkinliğini geliştirmek üzere uygulamalar vardır ve bunlar tüm birimleri kapsamaktadır. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim yetkinliğini geliştirmek üzere gerçekleştirilen uygulamalardan elde edilen bulgular sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının kurumsal amaçlar doğrultusunda öğretim yetkinliklerinin gelişimine ilişkin sürdürülebilir ve olgunlaşmış uygulamalar kurumun tamamında benimsenmiştir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma öğretim süreçlerine yönelik eğiticilerin eğitimi uygulamalarına ilişkin kanıtlar (Kapsamı, veriliş yöntemi, katılım bilgileri vb.).
- Öğrenme öğretme merkezi uygulamalarına ilişkin kanıtlar.
- Uzaktan/karma eğitim kadrosunun eğitim-öğretim performansını izlemek üzere geçerli olan tanımlı süreçler.
- Tüm bu eğiticilerin eğitimi süreçlerinin planlanması ve iyileştirilmesine öğretim elemanlarının katılımına ilişkin kanıtlar.

Ölçüt: Öğrenme Kaynakları

Alt ölçüt: Öğrenme kaynakları

Uzaktan/karma eğitim süreçlerine yararlanılan öğrenme yönetim sisteminin (LMS: Moodle, BlackBoard, kurumların kendi geliştirdiği sistemler vb.) türü, bileşenleri ve özellikleri kurumun ihtiyaçlarına bütünüyle cevap verebilecek nitelikte olmalıdır. Öğrenci ve öğretim elemanlarına öğrenme kaynağı ve materyal sağlamak için tanımlı yöntemler bulunmalıdır. İçerik geliştirme ilke ve ölçütleri belirlenmelidir. Bu mekanizmalar izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

***Açıklama:** Yükseköğretim kurumları eğitim-öğretim ihtiyaçlarına tümüyle cevap verebilen, tüm ilgiler için kullanıcı dostu ve ergonomik olan, kurumun diğer bilgi yönetim sistemleriyle uyumlu ve entegre biçimde çalışabilen, eş zamanlı ve eş zamansız öğrenme olanaklarının yanı sıra, zenginleştirilmiş (çokluortam) içerik geliştirme, ölçme değerlendirme, hizmet içi eğitim, öğrenme topluluğu oluşturma ve yönetme gibi modüllerde barındıran bir öğrenme yönetim sistemine sahip olmalıdır. Uzaktan eğitimde hibrit yaklaşımlara geçmenin ön koşulu da kurumun öncelikle kendi özgün öğrenme yönetim sistemini geliştirmesidir. Öğrenme yönetim sistemi kampüs içinden yönetilmeli ve yine tüm kayıtları kampüs içinde saklanabilmelidir. Katılımcı bir anlayışla izlenmeli ve iyileştirilmelidir.*

Günümüzde internet öğrenme kaynak ve materyallerini çok boyutlu ve aynı zamanda etkileşimli biçimde hazırlama, yayımlama ve kullanıcılara ulaştırma olanaklarını geniş biçimde barındırmaktadır. Bu doğrultuda kurumlarımız karma öğrenme sürecinde öğrenci ve öğretim elemanlarına dijital kitap, makale, diğer süreli yayınlar, ders notları, sunumları, ayrıca ses dosyaları (podcast), video kayıtları gibi kaynak ve materyalleri kampüs dışı erişim kolaylıklarını gözeterek sağlamalıdır.

Öğrenci ve öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemine erişimlerine ilişkin olarak rehber, mobil uygulama gibi kolaylaştırıcı kaynaklar hazırlanmalıdır. Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ve öğretim elemanlarının ihtiyacına göre eş zamanlı ya da eş zamansız teknik destek sağlamak üzere müstakil bir destek hizmetleri birimi oluşturulmalıdır. Destek hizmetlerine ilişkin geri bildirimler alınmalı ve bu hizmetlerin niteliği sürekli iyileştirilmelidir.

Yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitim süreçlerinde odağı öğrenci etkileşiminin en yüksek seviyede tutulması olmalıdır. Etkileşim uzaktan eğitimde en önemli sorun olan öğrenci katılımını arttırmanın temel yoludur. Dolayısıyla kurumlarımız “etkileşimi en yüksek seviyede tutabilecek içerik ve materyal nasıl geliştirilmelidir?” sorusu çerçevesinde içerik ve materyal geliştirme süreçlerine ilişkin birtakım ilkeler belirlemelidir. Bu ilkeler içerisinde çevrimiçi derslerde öğrenci etkileşimi için ayrılması gereken zaman, bu doğrultuda sunum ve videoların sahip olabileceği optimum uzunluk, gerçek yaşam olaylarının (haberler, gerçek olay videoları, vakalar vb.) sınıfa taşınmasında dikkat edilmesi gereken noktalar, çevrimiçi derslere davet edilebilecek dış uzmanların nitelik ve yetkinliği, öğrencilere derslerde verilebilecek yayın ve kayıt izinlerinin sınırları gibi hususlar yer almalıdır. Ayrıca, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yazılımlar ve ders içeriklerine ilişkin tanımlı telif hakları ve etik mekanizmaları bulunmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumun uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürülebilmek için uygun nitelik ve nicelikte öğrenme kaynağı (sınıf, laboratuvar, kütüphane, stüdyo gibi yapılar, ders kitapları, insan kaynakları, öğrenme desteği vb.) bulunmamaktadır.	Kurumun uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürülebilmek için uygun nitelik ve nicelikte öğrenme kaynaklarının oluşturulmasına yönelik planları vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya uygulamalar tüm birimleri kapsamamaktadır.	Kurumun uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürülebilmek için uygun nitelik ve nicelikte öğrenme kaynakları birimler arası denge gözetilerek sağlanmaktadır. Ancak bu kaynakların kullanımına yönelik sonuçlar izlenmemektedir.	Kurumda uzaktan/karma eğitim öğretim faaliyetleri için tüm birimlerindeki uygun nicelik ve nitelikte, erişilebilir öğrenme kaynakları sağlamak üzere öğrenme kaynakları yönetilmektedir. Tüm bu uygulamalardan elde edilen bulgular, sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmakta ve ihtiyaçlar/talepler doğrultusunda kaynaklar çeşitlendirilmektedir.	Kurumun uzaktan/karma eğitim öğretim faaliyetleri için tüm birimlerindeki uygun nicelik ve nitelikte, erişilebilir öğrenme kaynakları, kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yönetilmektedir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan eğitimde hizmete sunulan öğrenme kaynakları (Kullanılan öğrenme yönetim sistemi, eş zamanlı toplantı araçları, uzaktan ve çevrimiçi kütüphane hizmetleri, erişim sağlanan çoklu ortam araçları ve diğer öğrenme nesnelere vb.) ve bunların kullanımını düzenleyen mekanizmalar.
- Öğrenme kaynaklarına uzaktan erişimin garanti edilmesine ilişkin kanıtlar.
- Öğrenme kaynaklarına erişim mekanizmalarıyla ilgili memnuniyet anketi sonuçları.
- Bu süreçlere paydaş katılımına ilişkin kanıtlar.

Alt ölçüt: Engelsiz üniversite

Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin engelsiz üniversite uygulamaları bulunmalı, bunlar izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Yükseköğretim kurumları, uzaktan eğitim uygulamaları içerisinde özel eğitime muhtaç bireyler için gerekli tedbirleri almalı ve ilgili öğrencilerle açıkça paylaşmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin planlamalar bulunmamaktadır.	Engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin planlama vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm birimleri kapsamamaktadır.	Engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamaları tüm birimleri kapsamaktadır. Ancak bu uygulamanın sonuçları izlenmemektedir	Kurumdaki tüm birimlerde sağlanan engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamalarından elde edilen bulgular sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Kurumdaki tüm birimlerde sağlanan engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamaları kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yönetilmektedir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır veya kurum ödüllendirilmiştir.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma eğitim süreçleri içinde özel yaklaşım gerektiren öğrencilerle ilgili uygulamalar.
- Bu uygulamalara ilişkin geri bildirim mekanizmalarının işletildiğine ilişkin kanıtlar.
- Geribildirimlerin iyileştirme mekanizmalarında kullanıldığına ilişkin belgeler.
- Engelsiz üniversite ödülleri.

Alt ölçüt: Rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrencilerin motivasyonları ve öğrenme etkinliklerine katılımlarını artırmaya yönelik destek hizmeti mekanizmaları bulunmalıdır. Bu mekanizmalar izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim sistemi içerisinde öğrenci motivasyonu ve katılımını sürekli kılmak için çeşitli düzeylerde tedbirler alınmalıdır. Bunlardan ilki uzaktan süreçlerde öğrenci-öğretim elemanı, öğrenci-kurum arasında yaşanabilecek olası iletişim kazalarının anında çözümü için öğrenci ile uzaktan eğitim merkezi arasında çok hızlı dönüt sağlayabilen iletişim kanallarının (posta, forum, telefon vb. aracılığıyla) bulunmasıdır. İkincisi öğrenciler arasında yaşanabilecek iletişim problemlerinin, öğrencilerin sistemden uzaklaşmasına sebep olmasının engellenmesidir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencinin zihnini derse yoğunlaştırması, kendisini sınıfın bir parçası gibi hissetmesi ve kendisini öğrenme ortamı ve yönteminin bir parçası olduğunu hissetmesi sağlanmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikte rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin planlama bulunmamaktadır.	Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikte rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin planlama vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm alanları kapsamamaktadır.	Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikte rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri tüm birimleri kapsayacak şekilde sağlanmaktadır. Ancak bu uygulamanın sonuçları izlenmemektedir.	Kurumdaki tüm birimlerde sağlanan uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikteki rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri bütünsel olarak yönetilmektedir (bu hizmetleri yöneten bir merkezin olması ve bu merkezi yöneten idari örgütlenme olması vb.). Bu hizmetlere ilişkin sonuçlar sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmakta ve ihtiyaçlar/talepler doğrultusunda kaynaklar çeşitlendirilmektedir.	Kurumun tüm birimlerindeki sağlanan uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikteki rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri, kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde yönetilmektedir; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Öğrencilere sunulan rehberlik, danışmanlık ve kariyer hizmetleriyle ilgili mekanizmalar.
- Bu mekanizmalara ilişkin paydaş katılımı kanıtları.
- Geri bildirim araçları, geribildirimlerin iyileştirme mekanizmalarında kullanıldığına ilişkin kanıtlar.

Ölçüt: Programların İzlenmesi ve Güncellenmesi

Alt ölçüt: Program çıktılarının izlenmesi ve güncellenmesi

Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen program ve derslerin izlenmesi ve güncellenmesine ilişkin tanımlı süreçler bulunmalıdır.

Açıklama: Tıpkı yüz yüze eğitim süreçlerinde olduğu gibi, uzaktan eğitim yoluyla verilen programların eğitim amaçları ve hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyi dönemlik olarak, yıllık olarak ve program süresi sonunda çevrimleri kapatılacak biçimde izlenmelidir. İzleme sonuçları sistematik olarak gözden geçirilerek iyileştirilmelidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Uzaktan/karma program çıktılarının izlenmesine ve güncellenmesine ilişkin herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma program çıktılarının izlenmesi ve güncellenmesine ilişkin mekanizmalar (süreç ve performans göstergeleri) oluşturulmuştur. Ancak hiçbir uygulama bulunmamaktadır veya tüm programları kapsamamaktadır.	Tüm uzaktan/karma program çıktılarının izlenmesine ilişkin uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu sonuçların değerlendirilmesi, karar almalarında ve güncellemelerde kullanılması gerçekleştirilmemiştir.	Tüm uzaktan/karma program çıktıları sistematik olarak (yıllık ve program süresinin sonunda periyodik olarak) ve kurumsal amaçlar doğrultusunda (eğitim-öğretim politikası ve amaçları) izlenmektedir. Bu izleme sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek güncellemeler yapılmaktadır.	Tüm uzaktan/karma program çıktılarının, kurumsal amaçlar doğrultusunda ve sürdürülebilir şekilde izlenmesi güvence altına alınmıştır; kurumun bu kapsamda kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Kanıt Örnekleri:

- Uzaktan/karma programların izlenmesi ve güncellenmesine ilişkin tanımlı süreçler.
- Uzaktan/karma programlara ilişkin öz değerlendirme raporları.
- Programların çıktı/kazanımlara ne derecede ulaştığını izleyen mekanizmalar.
- İzleme ve iyileştirme raporları. Bu süreçler içerisinde paydaş katılımına ilişkin kanıtlar.

E. Yönetim Sistemi

Ölçüt: Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı

Alt ölçüt: Süreç yönetimi

Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine ilişkin süreçler tanımlanmış olmalıdır. Bu süreçler izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim sisteminin sağlıklı işlemesi ve örgün süreçlerle bütünleşik biçimde ilerlemesi için gereken süreçler tanımlanmalı, insan kaynağı ve organizasyonel yapılanma sağlanmalıdır.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma eğitime ilişkin süreçler tanımlanmamıştır.	Uzaktan/karma eğitime ilişkin süreçler tanımlanmıştır. Ancak uygulamalar bu süreçlerle uyumlu değildir veya tüm birimleri kapsamayan uygulamalar bulunmaktadır.	Uzaktan/karma eğitime ilişkin süreçler tüm birimleri ve alanları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır ve tüm uygulamalar süreçler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ancak süreç performans sonuçları izlenmemekte veya süreç performans sonuçları karar almalarında kullanılmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitime ilişkin olarak yönetilen süreçlerin sonuçları, performans göstergeleriyle sistematik olarak izlenmekte, paydaşların görüşleri alınmakta ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmakta ve ihtiyaçlar/talepler doğrultusunda güncellemeler gerçekleştirilmektedir.	Kurumda uzaktan/karma eğitime ilişkin olarak stratejik hedeflerle uyumlu ve tüm alanları kapsayan süreç yönetim modeli sürdürülebilir ve olgunlaşmış uygulamalarla kurumun tamamında benimsemiş ve güvence altına alınmıştır; bu hususta kurumun kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Örnek Kanıtlar:

- Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin süreç el kitabı ya da süreç el kitabı içerisinde uzaktan/karma eğitime ilişkin kısımlar.
- Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin süreç yönetimi modeli ve uygulamaları, ilgili sistemler, yönetim mekanizmaları.
- Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin süreç iyileştirme listeleri, süreç değerlendirme raporları, süreç performans göstergeleri, paydaş katılımı kanıtları.

Ölçüt: Bilgi Yönetim Sistemi

Alt ölçüt: Bilgi güvenliği ve güvenilirliği

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde bilgi güvenliği ve etik boyutları sağlamaya dönük mekanizmalar yer almalıdır. Bu mekanizmalar izlenmeli ve iyileştirilmelidir.

Açıklama: Uzaktan eğitim, öğrenci ve öğretim elamanlarının kişisel pek çok bilgisinin yanı sıra, ders süreçleri, sınavlar ve bağlı açık ve gizli tüm etkileşimin de dijital platformdan gerçekleştiği bir eğitim türüdür. Dolayısıyla tüm bu bilgi ve kayıtlara ilişkin bilgi güvenli sağlanmalıdır. Bu noktada ilk temel gereklilik kayıtların kampüs içinde ve mümkünse kurumun kendisi tarafından tutulabilmesidir. Bir diğer gereklilik ise bilgi ve kayıtlara erişim yetkilerinin oldukça dikkatli biçimde belirlenmesidir. Ayrıca uzaktan eğitim sistemi tarafından üretilen tüm veri ve kayıtların kullanımında 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gözetilmelidir.

Olgunluk Düzeyi

1	2	3	4	5
Kurumda uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına ilişkin uygulamalar bulunmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik tanımlı süreçler ve planlamalar bulunmaktadır. Ancak bu süreçler doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya uygulamalar tüm alanları kapsamamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik bütünlük uygulamalar bulunmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçları izlenmemekte veya karar almalarında kullanılmamaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalar sistematik olarak izlenmekte ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmaktadır.	Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilginin güvenliği ve güvenilirliği sürdürülebilir ve olgunlaşmış uygulamalarla benimsenmiş ve güvence altına alınmıştır; bu hususta kurumun kendine özgü ve yenilikçi birçok uygulaması bulunmakta ve bu uygulamaların bir kısmı diğer kurumlar tarafından örnek alınmaktadır.

Örnek Kanıtlar:

- Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik süreç ve uygulamalar.
- Uzaktan/karma eğitim sürecinde kullanılan yazılımlar ve ders içeriklerine ilişkin tanımlı telif hakları ve etik mekanizmaları.
- Uzaktan/karma eğitim kapsamında öğrenci, eğitimci ve ders bilgilerinin güvenliğini sağlamaya yönelik tanımlı süreçler ve uygulamalar.
- İlgili paydaş katılımı kanıtları, geri bildirim, izleme ve iyileştirme raporları.

Yükseköğretim
Kalite Kurulu

yokak@yokak.gov.tr

#ykalitekurulu

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı
Universiteler Mah. 1600 Cad. No:10 06800
Bilkent Ankara-Türkiye